

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

TAKI JAKI, TAKI JAK, TAK JAK – i PRZECINEK

OJCZYSTY – DODAJ
DO ULUBIONYCH

I. Stawiamy PRZECINEK w konstrukcji TAKI JAKI, TAKI JAK, TAK JAK [przykłady z SO PWN i prac CKS], kiedy: 1) drugi człon konstrukcji wprowadza zdanie podrzędne (czyli gdy w naszym wypowiedzeniu są przynajmniej dwa orzeczenia), zawsze stawiamy przecinek, np.: Wykonał rozkaz taki, jaki otrzymał od dowódcy; Od razu wykonał takie polecenie, jakiego zażądano; Ubranie leży na nim, jak leżałoby na kołku; Jest lepszy, niż myślałem; A zresztą, rób tak, jak chcesz. 2) wyraz 'jak' wprowadza wyliczenie czy wyszczególnienie, zawsze poprzedzamy go przecinkiem, np.: Ropa naftowa dostarcza nam wielu produktów, jak: eter, benzyna, smary, oleje; Wspólną grupę stanowią nieodmienne części mowy, jak: przysłówki, przyimek, spójnik, wykrzyknik, partykuła; W Polsce mieszkają takie zwierzęta, jak: bóbr, żubr, (...) łos. II. Stawiamy PRZECINEK lub NIE stawiamy przecinka w konstrukcji TAKI JAKI, TAKI JAK, TAK JAK [przykłady z SO PWN i prac CKS]: 1) W porównaniach paralelnych stawiamy przecinek, ale w zwykłych porównaniach nie stawiamy przecinka, a ponieważ czasem trudno jest odróżnić porównanie paralelne od zwykłego porównania, można kierować się zasadą: a) jeśli mamy konstrukcję: ZARÓWNO..., JAK I..., RÓWNIE..., JAK I..., JAKI..., TAKI... (unikamy konstrukcji: tak..., jak i; tak..., jak), to piszemy Z PRZECINKIEM, np.: Widywano ją często zarówno w teatrze, jak i w kinie; Czytanie książek jest równie miłe, jak i kształcące; Jaka róża, taki cierń (...); jaka zdrada, taki gniew (...); jaki kamień, taki cios (...); jakie życie, taka śmierć (...) [J. Cygan]. b) jeśli mamy konstrukcję: TAK SAMO... JAK...; TAKI... JAK..., to piszemy BEZ PRZECINKA, np.: Zarabiam tyle samo co przed rokiem.; Taki doświadczony kierowca jak Marcin nie powinien wpaść w poślizg. JEŚLI WCIAŻ MAMY WĄTPLIWOŚCI, WCZYTUJEMY SIĘ W ZASADĘ [381] 90.H.3 SO PWN. I PAMIĘTAJMY: PRZECINEK STAWIAMY WTEDY, KIEDY JEST NAPRAWDĘ POTRZEBNY. III. NIE stawiamy przecinka przed członem porównawczym wprowadzonym przez wyraz JAK, również kiedy porównanie jest wyrażone frazeologizmem (dotyczy to także frazeologizmów o postaci fraz, czyli zawierających czasownik w formie osobowej) [przykłady z SO PWN i NSIJP]: Był głuchy jak pień; Była ubrana podobnie jak moja żona; Własne twoje ubranie leży na nim jak ułat; W domu cicho jak makiem zasiał; I muszę tam iść, choćbym się nie wiem jak chciał opierać.